

Reglement Financieel Beleid en Beheer

Versie 6

Van advies voorzien door de auditcommissie : 17 september 2024

Goedgekeurd door de RvC : 17 september 2024

Vastgesteld door de Directeur-bestuurder : 26 september 2024

Er is geen goedkeuring nodig van de Autoriteit woningcorporaties

Versiebeheer:

- Versie 1. Goedgekeurd door de Aw op 24 november 2016.
- Versie 2. Goedgekeurd addendum door de Aw op 15 november 2017.
- Versie 3. Goedgekeurd door de Aw op 22 oktober 2019.
- Versie 4. Deze versie voldoet aan het Model Reglement Financieel Beleid en Beheer d.d. 14 december 2021, waarin de aanpassingen zijn opgenomen als gevolg van de nieuwe Woningwet die op 1 januari 2022 in werking treedt.
- Versie 5. Versie 4 is aangepast aan de herinrichting van de organisatie.
- Versie 6. Er zijn geen wijzigingen in de woningwet, BTIV en RTIV. Belangrijkste aanpassingen: versie 5 is aangepast aan de nieuwe functiebenaming van Manager Financien & Bedrijfsvoering en de periode van de MJB is aangepast van 5 naar 10 jaar (cf. leidraad Aw/WSW). De controller maakt geen deel meer uit van het MT. De datum van de meest actuele versie van het jaarplan en de MJB is aangepast. De zin onder monitoring en rapportage in 2.4 is verwijderd omdat dit niet wordt uitgevoerd: 'Na het einde van iedere maand zorgt de Manager Financiën & Vastgoed & Bedrijfsvoering voor een overzicht budgetbewaking die betrekking heeft op de uitvoering van de reguliere werkzaamheden van LWW. Complexbeheerplannen zijn toegevoegd onder SVB in 2.4. RTIV artikel 40a sub b is verduidelijkt/aangevuld met de juiste artikeltekst 'spottarief inzake het actuele

Inhoud

Reglement Financieel Beleid en Beheer.....	1
Inleiding.....	3
1. Status van het Reglement financieel beleid en beheer	4
1.1. Doelstellingen financieel beleid en beheer.....	4
1.2. Reikwijdte Reglement financieel beleid en beheer	4
1.3. MeerJarenBegroting (MJB)	4
1.4. Streefwaarden en prestatie indicatoren	4
2. Interne kaders	5
2.1. Managementinformatie.....	5
2.2. Risicobeheersing	5
2.3. Proces- en functiebeschrijvingen	6
2.4. Organisatiestructuur financieel beleid en beheer	6
2.5. Eindverantwoordelijkheid met betrekking tot financiële- en controlfunctie	8
2.6. Betrokkenheid financiële- en controlfunctie	9
2.7. De controlfunctie	10
2.8. Kennisniveau RvC t.a.v. financieel beleid en beheer	10
2.9. Auditcommissie.....	10
2.10. Bespreken financiële risico's.....	10
2.11. Financiële jaarplan	10
2.12. Controleanpak.....	10
3. Specifieke Treasury-bepalingen	11
3.1. Algemene bepalingen.....	11
3.2. Derivaten.....	11
3.3. Beleggingen en collegiale leningen	11
Bijlage A.....	13

Inleiding

Stichting Lek en Waard Wonen (later LWW) is een Toegelaten instelling (T.i.) op basis van Hoofdstuk IV, artikel 19 en volgende van de Woningwet. Artikel 55a van de Woningwet bepaalt dat LWW een Reglement financieel beleid en beheer opstelt waarin zij in elk geval opneemt binnen welke grenzen de aan haar financiële beleid en beheer verbonden risico's aanvaardbaar zijn, en welk beleid zij beoogt te voeren ingeval haar financiële continuïteit in gevaar komt of dreigt te komen. In het reglement wordt mede ingegaan op de verbonden ondernemingen. Bij of krachtens de algemene maatregel van bestuur worden nadere voorschriften gegeven omtrent de inhoud van het reglement.

In het Besluit Toegelaten instellingen Volkshuisvesting (hierna: BTiV) en de ministeriële regeling toegelaten instellingen volkshuisvesting 2015 (hierna: RTiV) zijn nadere eisen gesteld aan dit Reglement.

De eisen die aan het Reglement van LWW zijn gesteld hebben onder meer betrekking op de uitgangspunten van het financieel beleid en beheer, de organisatie en jaarlijkse monitoring en de betrokkenheid van het intern toezicht op het beheer. Ook zijn regels gesteld voor beleggingen en derivaten.

LWW zorgt er voor dat het Reglement financieel beleid en beheer actueel blijft, dat het een feitelijke beschrijving van de processen is en dat zij na ziet toe op de naleving daarvan. Controle op actualiteit is onderdeel van de planning & controlcyclus van LWW. In de Auditcommissie die minimaal tweemaal per jaar bijeenkomt worden wijzigingen in wet- en regelgeving, en noodzakelijke aanpassingen in het Reglement, gemonitord en besproken. De Controller beoordeelt jaarlijks het Reglement op actualiteit. Wijzigingen van het Reglement worden ter goedkeuring voorgelegd aan de raad van commissarissen (later RvC genoemd) en verantwoord in het jaarverslag, conform art 103 lid 2.BTiV. Wijzigingen die (mede) betrekking hebben op het derivatenbeleid of beheer van derivaten van de toegelaten instelling, dochtermaatschappij of verbonden onderneming, waarvan de toegelaten instelling meer dan de helft van de bestuurders kan benoemen of ontslaan, worden tevens ter goedkeuring aan de AW voorgelegd.

LWW heeft elementen van het Reglement die periodiek herziening vereisen, zoals parametrisering en jaarlijkse aanpassing van streefwaarden, niet opgenomen in het Reglement financieel beleid en beheer zelf. Deze worden in de vorm van verwijzingen in dit Reglement naar het desbetreffende document weergegeven. Hiermee voorkomt LWW dat het Reglement jaarlijks moet worden voorgelegd aan de RvC.

Indien LWW tussentijds merkt dat ze haar streefwaarden onvoldoende kan halen en mogelijk de financiële continuïteit in gevaar komt, dan zal ze dit conform artikel 29 Woningwet terstond aan de Aw melden.

Algemene toelichting bij het beoordelingskader

De voorwaarden die zijn gesteld aan de inhoud van het Reglement zijn opgenomen in de artikelen 14 en 103 tot en met 108 van de BTiV, en 40a en 41 van de RTiV.

Het Reglement is enerzijds een omschrijving van de werkwijze, anderzijds is in het Reglement vastgelegd hoe wordt toegezien op de werkwijze. De externe accountant ziet ook toe op de naleving van het Reglement.

1. Status van het Reglement financieel beleid en beheer

Het Reglement financieel beleid en beheer is getoetst aan de wettelijke bepalingen zoals opgenomen in de Woningwet (artikel 29, artikel 55a), het BTiV (artikelen 103 tot en met 108) en regeling (artikel 40a en 41). Conform BTiV artikel 103 heeft de Directeur-bestuurder geconstateerd dat dit Reglement voldoet aan de wettelijke bepalingen en heeft de geactualiseerde versie 6 op 17 september 2024 voorgelegd ter goedkeuring aan de RvC. De RvC heeft het Reglement financieel beleid en beheer d.d. 17 september 2024 goedgekeurd.

Op grond van artikel 14 van de BTiV maakt LWW in het Reglement financieel beheer en beleid inzichtelijk welke feiten, omstandigheden en bepalingen afzonderlijk betrekking hebben op hetzij haar daeb-tak, hetzij haar nietdaeb-tak, hetzij haar gehele organisatie. De bepalingen, opgenomen in het Reglement financieel beleid en beheer hebben in principe betrekking op de gehele organisatie (dus zowel de daeb-tak alsook de niet daeb-tak), tenzij er expliciet wordt vermeld dat hiervan wordt afgeweken.

1.1. Doelstellingen financieel beleid en beheer

Conform BTiV artikel 104 lid 1 zijn de doelstellingen van het financiële beleid en beheer van LWW ondersteunend aan de realisatie van de volkshuisvestelijke doelstellingen en financiële continuïteit. De financiële continuïteit van LWW wordt in samenhang met de haar verbonden ondernemingen beschouwd. De verbonden ondernemingen zijn weergegeven in bijlage A.

LWW maakt conform BTiV artikel 104 lid 2 sub d in het jaarverslag melding van de met haar verbonden ondernemingen, op een wijze conform artikel 41 lid 4 van de RTiV.

1.2. Reikwijdte Reglement financieel beleid en beheer

Het Reglement financieel beleid en beheer van LWW geldt waar dat specifiek is aangegeven voor haar dochtermaatschappijen en de in bijlage A genoemde ondernemingen (waarvan de toegelaten instelling meer dan de helft van de bestuurders kan benoemen of ontslaan) in de zin van de Woningwet. In bijlage A zijn de verbonden ondernemingen opgenomen, waarvan de toegelaten instelling meer dan de helft van de bestuurders kan benoemen of ontslaan, conform wijziging BTiV onderdeel S. Dit Reglement is ook van toepassing op alle nieuw op te richten verbonden ondernemingen.

LWW maakt conform BTiV artikel 104 lid 2 sub d in het jaarverslag melding van de met haar verbonden ondernemingen. (opmerking: de wijze waarop wordt geregeld in de RtiV, artikel 41 lid 4).

1.3. Meerjarenbegroting (MJB)

LWW en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A stellen jaarlijks een Meerjarenbegroting (MJB) op voor ten minste vijf jaar volgend op het laatst afgesloten boekjaar, conform BTiV artikel 104 lid 2 sub b. De meest actuele MJB van LWW betreft de documenten 'Jaarplan en begroting 2023 & Meerjarenbegroting 2024-2033'. Deze zijn goedgekeurd door de RvC.

1.4. Streefwaarden en prestatie indicatoren

LWW neemt in de MJB tevens voor ten minste vijf jaar volgend op het laatst afgesloten boekjaar, streefwaarden en prestatie-indicatoren op, die betrekking hebben op de in die jaren te verwachte financiële situatie en financiële risico's, conform BTiV artikel 104 lid 2 sub c. De minimale/maximale streefwaarden uit de MJB sluiten aan bij die van het WSW en de Aw. LWW neemt een samenvatting van de streefwaarden en prestatie-indicatoren in een apart hoofdstuk / paragraaf op in de MJB.

2. Interne kaders

In dit hoofdstuk volgen de bepalingen rondom de administratie, de administratieve organisatie, de interne beheersing en governance van LWW.

De hierna volgende bepalingen rondom de administratie, de administratieve organisatie, interne beheersing en governance betreffen ook zaken waarvan LWW de feitelijke uitvoering en inrichting vermoedelijk elders heeft belegd, maar waarvan de wetgever verwacht dat ze expliciet benoemd worden in dit Reglement. Dit betreft de volgende documenten: het treasurystatuut en het investeringsstatuut.

2.1. Managementinformatie

De administratie van LWW is zodanig ingericht dat op ieder gewenst moment op basis van adequate managementinformatie inzicht kan worden verkregen in de ontwikkeling van de te hanteren streefwaarden en prestatie-indicatoren zoals die worden gehanteerd door de toezichthouders en zijn opgenomen in de MJB. Dit conform BTiV artikel 105 lid 1 sub a.

Om op ieder gewenst moment zicht te hebben stelt LWW minimaal per tertaal managementinformatie op. De begroting en het jaarverslag maken tevens onderdeel uit van deze rapportagecyclus. Het jaarverslag bestaat uit het bestuursverslag, het volkshuisvestelijke verslag, het verslag van de RvC en de jaarrekening. De managementinformatie omvat de volkshuisvestelijke en financiële aspecten die de corporatie hanteert bij de sturing van haar bedrijfsactiviteiten en biedt inzicht in de belangrijkste risico's die de corporatie heeft onderkend, alsmede de maatregelen die zijn genomen ter beheersing van de risico's.

2.2. Risicobeheersing

De beheersing van de financiële risico's maakt onderdeel uit van de reguliere bedrijfsvoering conform BTiV artikel 105 lid 1 sub b.

Bij LWW is het risicomanagement uitgewerkt zoals dit in deze paragraaf op hoofdlijnen is opgenomen. Verder zijn in de paragraaf risicomanagement van het jaarverslag en in de ' Jaarbegroting en Meerjarenbegroting van LWW, de belangrijkste risico's en beheersmaatregelen opgenomen. Ieder jaar wordt een (integriteit) risicoanalyse opgesteld.

Uitgangspunt is dat LWW beschikt over een goed werkend intern risicobeheersings-systeem dat geïntegreerd is in de PDCA-cyclus en in de besluitvorming. In dit systeem is aandacht voor zowel de harde als de zachte kant (softcontrols) van de organisatie. Concreet betekent dit dat LWW jaarlijks de volgende activiteiten verricht:

- Jaarlijkse (fraude-) risicoanalyses en evaluatie van strategische, tactische en operationele risico's. Bespreken van risico's en gebeurtenissen met de RVC, de directeur-bestuurders, managers en medewerkers.
- Bewaking opvolging van maatregelen in managementrapportages.
- Opstellen en uitvoeren jaarlijks intern controleplan voor de verbijzonderde controles.
- Uitvoeren van testwerkzaamheden op de meest elementaire risico's en beheersmaatregelen.
- Opleiden en trainen van medewerkers in risicomanagement, om het risicobewustzijn en de risicovolwassenheid te vergroten.
- Afstemmen met de accountant t.b.v. de jaarlijkse controle-opdracht.
- Bespreken van de managementletter en het accountantsverslag. Bewaken en opvolgen van de maatregelen.

LWW vindt dat risicomanagement een continue proces is. Het risicomanagement bij Lek en Waard Wonen is gebaseerd op het 3 lines model. De verantwoordelijkheid voor risicomanagement ligt in de lijn, waarbij de eindverantwoordelijkheid ligt bij de Directeur-bestuurder. De Controller heeft een toetsende rol en ziet er op toe dat het risico-managementproces voldoende geborgd is en blijft.

2.3. Proces- en functiebeschrijvingen

LWW hanteert ten aanzien van het beheersen van de financiële risico's een controle-technische functiescheiding ten aanzien van het aantrekken en gebruiken van financiële derivaten en ten aanzien van beleggingsactiviteiten. Binnen LWW zijn dan ook de volgende functies t.a.v. leningen, geldmiddelenbeheer, derivaten en beleggingsactiviteiten te onderscheiden:

- Beschikkende functie: deze is toegewezen aan de functie van Directeur-bestuurder.
- Registrerende functie: deze wordt uitgevoerd door de Senior medewerker Financiën van de afdeling Financiën & Bedrijfsvoering, waar de administratie plaats vindt van alle transacties zoals die door Treasury worden uitgevoerd.
- Beherende functie: deze functie ligt bij de manager Financiën & Bedrijfsvoering.
- Bewarende functie: beheer van de bankmiddelen is bij de medewerker Financiën van de afdeling Financiën & Bedrijfsvoering ondergebracht.
- Controlerende functie: deze functie ligt bij de manager Financiën & Bedrijfsvoering. De Controller voert vanuit zijn verantwoordelijkheid vervolgens een controle uit.

Rond treasuryactiviteiten zijn de volgende processen te onderscheiden die vastgelegd zijn in het treasurystatuut:

- Geldmiddelenbeheer in enge zin cash management zijnde: liquiditeitenbeheer, - saldobehoor, geldstromenbeheer en bankrekeningbeheer.
- Beheer en beheersing van financiële risico's: renterisico, beschikbaarheidsrisico, liquiditeitsrisico, tegenpartijrisico en kredietrisico.
- Financiering: het aantrekken van vreemd vermogen.
- Beheer van financiële derivaten.
- Beheer van beleggingen.

Alleen voor de initiële goedkeuring van het Reglement financieel beleid en beheer stuurt LWW de Aw de separate documenten rond de bovengenoemde proces- en functiebeschrijvingen toe.

LWW draagt er zorg voor dat dit Reglement ook bij toekomstige wijzigingen, met betrekking tot bovengenoemde proces- en functiebeschrijvingen rond treasuryactiviteiten, compliant blijft aan wet- en regelgeving. Het actueel houden van het Reglement is onderdeel van de planning & controlcyclus van LWW. In de Auditcommissie die minimaal tweemaal per jaar bijeenkomt worden wijzigingen in wet- en regelgeving met betrekking tot bovengenoemde proces- en functiebeschrijvingen rond treasuryactiviteiten, en noodzakelijke aanpassingen in het Reglement en het Treasurystatuut, gemonitord en besproken. De Controller beoordeelt jaarlijks het Reglement en het Treasurystatuut op actualiteit. Aanpassingen in het Reglement worden na goedkeuring door de RvC voorgelegd aan de Aw.

2.4. Organisatiestructuur financieel beleid en beheer

De Conform BTiV 105 lid 1 sub d. ziet de beschrijving van de organisatiestructuur financieel beleid en beheer er als volgt uit.

De inrichting van het financiële beleid en beheer voldoet op grond van BTiV 105 lid 1 sub d beschreven voorschriften omtrent een voor LWW passende organisatiestructuur m.b.t. het financiële beleid en beheer, waaronder in elk geval voorschriften omtrent bevoegdheden en mandatering daarvan en omtrent de betrokkenheid daarbij van de RvC en de controlerend accountant.

Ten aanzien van de voorschriften met betrekking tot het aantrekken en gebruik van derivaten en beleggingsactiviteiten en de hierbij passende organisatiestructuur wordt verwezen naar het vigerende treasurystatuut van LWW.

De RvC houdt toezicht op het algemene beleid van het bestuur, op de algemene gang van zaken en op de naleving van wet- en regelgeving binnen LWW.

Dit houdt onder andere in dat de RvC samen met de Directeur-Bestuurder verantwoordelijk is voor de governance structuur en de naleving van de Governancecode Woningcorporaties. Daarnaast heeft de RvC een adviserende rol c.q. klankbordfunctie. Tenslotte vervult de RvC de rol van werkgever voor de Directeur-bestuurder.

De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de RvC staan beschreven in de statuten van de stichting en het reglement-RvC. In deze reglementen zijn ook bepalingen opgenomen t.a.v. de informatieplicht van het bestuur richting de RvC. De RvC ontvangt een afschrift van de integrale toezichtbrief van de Aw, de beoordelingen van het WSW en de accountant.

Het bestuur wordt gevormd door de Directeur-bestuurder. De taken en verantwoordelijk- en bevoegdheden van de Directeur-bestuurder zijn omschreven in de statuten van LWW en zijn verder uitgewerkt in het bestuursreglement.

De hoofdstructuur van LWW bestaat uit twee afdelingen: 1. Klant en Wonen en 2. Financiën & Bedrijfsvoering. Elke afdeling heeft een Manager. Deze vormen samen met de Directeur-Bestuurder het MT.

LWW hanteert een mandateringsregeling die is uitgewerkt in de statuten en reglementen. In de mandateringsregeling zijn bepalingen opgenomen ten aanzien van de, door de RvC vast te stellen bedragen die ten hoogste met een besluit van de directeur-bestuurder gemoeid mogen zijn zonder dat het onderworpen is aan goedkeuring van de RvC, en de criteria voor die goedkeuring. Dit conform BTIV artikel 104 lid 2 sub d. De directeur-bestuurder heeft haar mandaat voor de werkorganisatie uitgewerkt in een procuratieregeling. In het procuratiereglement is conform artikel 8 lid 4 van het bestuursreglement vastgelegd hoe wordt omgegaan met:

- a) De tekenbevoegdheid voor het aangaan van verplichtingen;
- b) De bevoegdheden ingeval van ontstentenis of belet.

De directeur-bestuurder, eindverantwoordelijk voor de procuratie en begroting, is eindverantwoordelijk voor de beheersing van de budgetten binnen de kaders van de jaarbegroting inclusief tussentijdse wijzigingen van deze begroting die zijn goedgekeurd door de RvC en vastgesteld door de directeur-bestuurder.

Een medewerker die door de directeur-bestuurder is aangewezen als procuratiehouder en/of budgethouder is direct verantwoordelijk voor de beheersing van de (deel-)budgetten en de realisatie van inkomsten die tot zijn taakgebied behoren. De procuratiehouder is bevoegd tot het doen van uitgaven tot maximaal de betreffende budgetten. De directeur-bestuurder spreekt met de aangewezen procuratiehouders af hoe zij zich jegens hem/haar verantwoorden.

Hieronder is een nadere uitwerking opgenomen van het financiële beleid en beheer met betrekking tot de onderwerpen financiële planning, rapportage en rol van de controlerend accountant.

Financiële planning:

- Eens per vier jaar wordt een ondernemingsplan opgesteld. In het ondernemingsplan worden de missie en de doelstellingen van LWW opnieuw geformuleerd om ervoor te zorgen dat ze blijven aansluiten bij de maatschappelijke taak. Het ondernemingsplan bevat uitwerkingen van doelstellingen in kengetallen die gemonitord kunnen worden.
- LWW heeft een Strategisch Voorraad Beleidsplan (SVB) en complexbeheerplannen waarin op grond van marktanalyse, ondernemingsplan en portefeuillebeleid per complex is bepaald wat het toekomstperspectief is. Het SVB kijkt minimaal tien jaar vooruit en wordt eens per vier jaar geactualiseerd.
- LWW heeft een financieel beleidsplan waarin is opgenomen het beleidskader voor de financiële sturing van Lek en Waard Wonen. Het financieel beleid vormt samen met het portefeuilleplan het strategisch kader voor de realisatie van de doelstellingen die in het ondernemingsplan en de prestatieafspraken met de gemeente zijn opgenomen.
- LWW beschikt over een financieringsstrategie, die leidend is voor het financieringsbeleid van de corporatie, van waaruit een tactisch en operationeel (jaar)plan, de zogenaamde treasury paragraaf, wordt opgesteld dat sturend is voor de operationele treasury activiteiten.

- Jaarlijks wordt in het najaar een begroting inclusief een treasuryparagraaf opgesteld voor het komende jaar en ter goedkeuring voorgelegd aan de RvC. Op basis hiervan is de Directeur-bestuurder gemandateerd om uitgaven te doen.
- In de begroting zijn de financiële kengetallen opgenomen die gelden voor investeringsbeslissingen in het jaar waarop de begroting betrekking heeft. Deze kengetallen maken onderdeel uit van de besluitvorming van de RvC.
- De treasuryparagraaf bevat een voortschrijdende 12-maandsliquiditeitenbegroting en indien van toepassing een voorstel voor aan te trekken leningen. Dit voorstel maakt onderdeel uit van de besluitvorming van de RvC.
- Tegelijk met de begroting wordt een financiële meerjarenraming opgesteld voor een periode van minimaal 10 jaar. In de meerjarenraming zijn de financiële parameters ingerekend aan de hand waarvan o.a. de Aw en het WSW, LWW beoordelen. De parameters die als input gebruikt worden in de berekeningen, zijn geëxpliciteerd en toegelicht.
- De Directeur-bestuurder legt de financiële meerjarenraming 'ter goedkeuring voor extern gebruik' voor aan de RvC. Deze goedkeuring heeft geen autoriserende kracht; de goedkeuring strekt niet zover dat budgetten mogen worden toegewezen of investeringsplannen mogen worden uitgevoerd. De goedkeuring is met name bedoeld voor de verstrekking van gegevens aan de Aw en het WSW.

Monitoring en rapportage:

- Conform wettelijke voorschriften en termijnen wordt jaarlijks correct en tijdig de jaarrekening over het voorgaande jaar opgesteld. De Directeur-bestuurder legt deze ter vaststelling voor aan de RvC.
- In het jaarverslag wordt de voortgang en realisatie opgenomen van de (financiële) doelstellingen die zijn opgenomen in het ondernemingsplan.
- Minimaal per tertaal wordt een rapportage opgesteld over de inhoudelijke en financiële resultaten in de voorgaande periode. Risicobeheersing is integraal onderdeel van deze rapportage. Alle onderdelen van het reguliere werk en van de vastgoedprojecten komen aan de orde. De rapportage bevat tevens een winst- en verliesrekening, kasstroomoverzicht, liquiditeitenraming, overzicht van de uitgaven in vastgoedprojecten en de voortgang van het interne controleplan. De periodieke rapportage wordt gecontroleerd door de Controller waarvan de bevindingen en aanbevelingen zijn opgenomen in een controlememorandum. De periodieke rapportage wordt ter goedkeuring aan de RvC voorgelegd.

Rol controlerend accountant:

- Conform de wettelijke voorschriften selecteert en benoemt de RvC de controlerend accountant.
- De controlerend accountant adviseert de RvC inzake de samenstelling van de jaarlijkse controleaanpak en de speciale aandachtspunten.
- De controlerend accountant neemt kennis van de periodieke rapportages zoals genoemd bij het onderdeel: monitoring en rapportage.

Als onderdeel van de controle van de jaarrekening voert de controlerend accountant een interim controle uit welke primair gericht is op het identificeren en toetsen van de interne beheersingsmaatregelen in de (financiële) bedrijfsvoering welke relevant zijn voor een betrouwbare jaarverslaglegging. Naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole brengt de accountant aan de RvC en het bestuur, indien noodzakelijk, een managementletter uit.

LWW kent een budgethouderstructuur waarbij de budgethouders verantwoordelijk zijn voor de uitputting van de toegekende budgetten. De bevoegdheden voor het goedkeuren van facturen en betalingen worden uitgevoerd conform de procuratieregeling. Het inlezen van betalingen wordt gedaan door een financieel medewerker van de afdeling Financiën & Bedrijfsvoering. Bij LWW wordt bij het uitvoeren van betalingen het twee-handtekeningenstelsel gehanteerd.

2.5. Eindverantwoordelijkheid met betrekking tot financiële- en controlfunctie

Bij LWW is de Directeur-bestuurder, met betrekking tot de financiële- en controlfunctie, eindverantwoordelijk. Conform BTIV artikel 105 lid 1 sub e. 1°.

2.6. Betrokkenheid financiële- en controlfunctie

Bij voorgenomen besluiten met verstreckende financiële gevolgen betreft de Directeur-bestuurder, de manager Financiën & Bedrijfsvoering en de Controller. Daarnaast zal ook afstemming plaatsvinden met de Auditcommissie. Conform BTIV artikel 105 lid 1 sub e. 20 .

Voor de specifieke besluiten met verstreckende gevolgen van LWW zijn deze besluiten opgenomen in de statuten van LWW en de statuten van de verbonden onderneming genoemd in bijlage A . In de statuten van LWW is een aantal bestuursbesluiten specifiek benoemd die voorafgaande goedkeuring behoeven van de RvC. Tenminste bij deze besluiten zijn betrokken de Directeur-bestuurder, de manager Financiën & Bedrijfsvoering en de Controller.

Het betreffen de volgende bestuursbesluiten, waarbij de financiële- en controlefunctie betrokken dient te worden wanneer er sprake is van, of een vermoeden van, verstreckende financiële gevolgen, omtrent:

- a) overdracht of overgang van de door de stichting in stand gehouden onderneming dan wel een overwegend deel van die onderneming aan een derde;
- b) het aangaan of verbreken van duurzame samenwerking van de stichting met een andere rechtspersoon of vennootschap dan wel als volledig aansprakelijke vennoot in een commanditaire vennootschap of vennootschap onder firma, indien deze samenwerking of verbreking van ingrijpende betekenis is voor de stichting;
- c) het doen van een investering ten behoeve van de volkshuisvesting, indien daarmee ten minste één miljoen euro (€ 1.000.000,00) exclusief omzetbelasting gemoeid is, met uitzondering van investeringen ten behoeve van het in stand houden van of treffen van voorzieningen aan onroerende zaken in eigendom van de stichting; de nadere voorwaarden waaraan laatstgenoemde uitzondering moet voldoen staan omschreven in het investeringsstatuut van LWW;
- d) wijziging van de statuten en de vaststelling of wijziging van het bestuursreglement;
- e) ontbinding van de stichting of wijziging van de rechtsvorm;
- f) het aanvragen van surseance van betaling of aangifte van faillissement van de stichting;
- g) de gelijktijdige beëindiging of beëindiging binnen een kort tijdsbestek van de arbeidsovereenkomst van een aanmerkelijk aantal werknemers van de stichting;
- h) een ingrijpende wijziging in de arbeidsomstandigheden van een aanmerkelijk aantal werknemers van de stichting of van personen die als zelfstandigen of in een rechtspersoon of vennootschap daarin werkzaam zijn;
- i) het vervreemden van onroerende zaken en hun onroerende en infrastructurele aanhorigheden van de stichting, het daarop vestigen van een recht van erfpacht, opstal of vruchtgebruik, en het overdragen van de economische eigendom daarvan, tenzij het betrokken besluit transacties betreft met betrekking tot woonegelegenheden van welke de beoogde verkrijgers natuurlijke personen zijn en waarin die persoon of een bloed- of aanverwant in de eerste graad van die persoon zijn woonverblijf heeft of zal hebben, voor zover die transacties niet mochten zijn meegenomen in de vaststelling van de begroting.
- j) het vaststellen van het overzicht van de voorgenomen werkzaamheden in de gemeenten waar de stichting feitelijk werkzaam is;
- k) een fusie als bedoeld in artikel 309 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek van de stichting en betrokkenheid van de stichting bij een verkrijging van het gehele vermogen als bedoeld in artikel 53 lid 9 Woningwet;
- l) vaststelling dan wel wijziging van de begroting daarvan met meer dan 10%;
- m) vaststelling van de meerjarenprognoses en de financiële meerjarenplanning;
- n) het uitgeven van schuldbrieven;
- o) het bezwaren van de in dit lid onder i. bedoelde zaken;
- p) het aangaan van overeenkomsten waarbij de stichting zich als borg of hoofdelijke medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een ander verbindt;
- q) het vaststellen dan wel wijzigen van een Reglement voor het financiële beleid en beheer, inclusief het investerings- beleggings- en treasury statuut;
- r) het oprichten van andere rechtspersonen;
- s) het vaststellen dan wel wijzigen van het beleid van de stichting op hoofdlijnen, waaronder mede begrepen het ondernemingsplan;

- t) het uitoefenen van stemrecht op aandelen in een dochtermaatschappij van de stichting alsook op aandelen die een deelneming van de stichting vormen;
- u) De vaststelling dan wel wijziging van een reglement als bedoeld in artikel 24, derde lid, van de statuten.

2.7. De controlfunctie

De controlfunctie bij LWW en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A wordt uitgevoerd door de Controller en omvat ook de aspecten van de interne bedrijfsvoering alsmede de effectiviteit en efficiency van de organisatie. Dit conform BTiV artikel 105 lid 1 sub e. 3 0 .

De controlfunctie is in een afzonderlijke organisatie-eenheid opgenomen namelijk in de functie van Controller. De Controller kan zowel gevraagd als ongevraagd de Directeur-bestuurder en de RvC adviseren. Dit conform BTiV artikel 105 lid 1 sub e. 40 en artikel 105 lid 2. De taakomschrijving van de onafhankelijke Controller is opgenomen in de AO/IC van LWW en in het treasurystatuut.

2.8. Kennisniveau RvC t.a.v. financieel beleid en beheer

De RvC van LWW heeft voldoende kennis van het financieel beleid en beheer. Dit wordt geoperationaliseerd in de opleidingsprogramma's van de leden om zo kennis op dit vlak te vergaren, dan wel op peil te houden. Dit conform BTiV artikel 105 lid 1 sub f. LWW heeft gewaarborgd dat de RvC voldoende kennis heeft en onderhoud van het financieel beleid en beheer door opleidingseisen, kennis- en ervaringseisen te stellen, zoals vastgelegd in het RvC Reglement.

2.9. Auditcommissie

De RvC van LWW heeft een Auditcommissie ingesteld conform BTiV artikel 105 lid 1 sub g.

2.10. Bespreken financiële risico's

Directeur-bestuurder en de RvC bespreken minimaal tweemaal per jaar de belangrijkste financiële risico's aan de hand van een door de Directeur-bestuurder opgestelde rapportage conform BTiV artikel 105 lid 1 sub h. Tevens bespreekt de RvC de financiële risico's met de controlerend accountant, de manager Financiën & Bedrijfsvoering en de Controller die belast zijn met de beheersing van de risico's. Deze bespreking kan plaatsvinden zonder dat daarbij de Directeur-bestuurder aanwezig of vertegenwoordigd is. Conform BTiV artikel 105 lid 1 sub i. De bespreking van de financiële risico's is vastgelegd in de AO/IC en in het RvC-Reglement. De bespreking wordt onder verantwoordelijkheid van de RvC schriftelijk vastgelegd.

2.11. Financiële jaarplan

De Directeur-bestuurder van LWW legt het financiële jaarplan ter goedkeuring voor aan de RvC. Conform BTiV artikel 105 lid 1 sub j. Het ter goedkeuring voorleggen van het financiële jaarplan is vastgelegd in de AO/IC en het RvC-Reglement.

2.12. Controleaanpak

De RvC stelt jaarlijks de (in- en externe) controleaanpak en de speciale aandachtspunten voor de controle vast, in samenspraak met de Directeur-bestuurder, die eindverantwoordelijk is en de controlerende accountant. Conform BTiV artikel 105 lid 1 sub k. De Controller en de manager Financiën & Bedrijfsvoering worden hierbij betrokken. LWW heeft dit geborgd in het RvC reglement.

3. Specifieke Treasury-bepalingen

3.1. Algemene bepalingen

Het lenen van gelden met het doel deze uit te zetten bij dezelfde of een andere partij ("near banking") niet is toegestaan. Conform BTiV artikel 106 lid 1 sub d.

3.2. Derivaten

LWW, de dochtermaatschappijen en verbonden ondernemingen hanteren t.a.v. derivaten de volgende bepalingen en heeft in haar treasurystatuut inzichtelijk gemaakt hoe zij de handhaving binnen haar organisatie geborgd heeft:

- LWW, de dochtermaatschappij en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A hanteren geen rentevisie voor derivaten. Conform BTiV artikel 106 lid 1 sub a.
- Het aantrekken en afstoten van derivaten geschiedt uitsluitend om de risico's van het financiële beleid en beheer te beperken. Conform BTiV artikel 106 lid 1 sub b.
- Het vervreemden van derivaten, anders dan met het doel om derivaatposities te sluiten, is niet toegestaan. Conform BTiV artikel 106 lid 1 sub c.
- Toezicht belemmerende bepalingen zijn niet toegestaan. Conform BTiV artikel 106 lid 2.
- LWW en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A, heeft voor derivaten met toezicht belemmerende bepalingen een plan van aanpak opgesteld dat is gericht op het binnen een redelijkerwijs haalbare termijn afbouwen van deze bepalingen. Conform RTiV artikel 45 lid 2.
- LWW en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A trekt geen andere financiële derivaten aan dan rentecaps of payer swaps:
 - ter hedging van variabele leningen die voor of tegelijk met het tijdstip van aantrekken van dat derivaat zijn aangetrokken,
 - welke payer swaps geen langere looptijd hebben dan 10 kalenderjaren,
 - waarvan het kalenderjaar waarin zij worden aangetrokken het eerste is,
 - of basisrenteleningen indien zij uitsluitend tot doel hebben om daarin derivaten in te 'laten doorzakken' om te kunnen voldoen aan de buffereis of het sluiten/unwinden van contracten met toezicht belemmerende bepalingen. Conform BTiV artikel 107 1 lid 1 sub a en b.
- LWW en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A trekt uitsluitend financiële derivaten aan, als de financiële instelling bij wie ze aankoopt haar heeft aangemerkt als een niet-professionele belegger. Conform BTiV artikel 107 lid 2 sub a.
- LWW en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A trekt uitsluitend financiële derivaten aan, nadat zij met de instelling van welke zij die derivaten aantrekt een Raamovereenkomst interest rate swaps (bijlage 6 bij de regeling) en een zogenaamd "ISDA Master Agreement" (zie ook onderdeel B van bijlage 7: "Schedule to 2002 Master Agreement") heeft afgesloten. Conform BTiV artikel 107 lid 2 sub b en c.
- LWW en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A trekt uitsluitend financiële derivaten aan die in euro's luiden. Conform BTiV artikel 107 lid 2 sub d.
- De bank, waarbij een dochtermaatschappij financiële derivaten afsluit of middelen uitzet, voldoet aan de eisen, genoemd in BTiV artikel 13, eerste lid. Conform BTiV artikel 107 lid 3.

3.3. Beleggingen en collegiale leningen

LWW, de dochtermaatschappijen en de verbonden ondernemingen hanteren t.a.v. beleggingen en het verstrekken van collegiale leningen de volgende bepalingen en maakt in haar treasurystatuut inzichtelijk hoe zij de handhaving binnen haar organisatie geborgd heeft:

- LWW, de dochtermaatschappijen en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A hanteren geen rentevisie voor beleggingen en collegiale leningen. Conform BTiV artikel 106 lid 1 sub a.
- Het aantrekken en afstoten van beleggingen geschiedt uitsluitend om de risico's van het financiële beleid en beheer te beperken. Conform BTiV artikel 106 lid 1 sub b.

- In het treasurystatuut zijn bepalingen opgenomen rond beleid en uitvoering ten aanzien van het beleggen. Conform RTiV artikel 41 lid 1 sub a.
- In het treasurystatuut zijn mogelijke soorten beleggingen en omvang daarvan opgenomen. Conform RTiV artikel 41 lid 1 sub b.
- In het treasurystatuut zijn bepalingen opgenomen rond mogelijke looptijden van beleggingen. Conform RTiV artikel 41 lid 1 sub c.
- In het treasurystatuut zijn bepalingen opgenomen (voor t.i's en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A) rond de gelden die in aanmerking komen voor beleggingen (alleen tijdelijk overtollige middelen). Conform RTiV artikel 41 lid 1 sub d.
- LWW en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A zetten slechts middelen uit bij financiële ondernemingen die gevestigd zijn in een lidstaat die ten minste beschikt over een AA-rating afgegeven door ten minste twee van de ratingbureaus Moody's, Standard and Poor's en Fitch. Conform RTiV artikel 41 lid 1 sub e.
- LWW en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A zetten slechts middelen uit bij banken financiële instellingen als bedoeld in BTiV artikel 13 lid 1 b en c. Indien bij banken wordt uitgezet dienen deze conform BTiV artikel 13 lid 2a ten minste in het bezit te zijn van een single A-rating of een daarmee vergelijkbare rating, afgegeven door ten minste twee van de ratingbureaus Moody's, Standard and Poor's en Fitch. Conform BTiV artikel 13 lid 2a en 5.
- LWW en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A slechts beleggingen doen met een hoofdsomgarantie op de einddatum. Conform RTiV artikel 41 lid 1 sub f.
- LWW en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A doen slechts beleggingen in euro's. Conform RTiV artikel 41 lid 1 sub g.
- LWW en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A doen geen beleggingen in aandelen en achtergesteld papier. Conform RTiV artikel 41 lid 1 sub h.
- LWW en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A doen geen beleggingen met een looptijd > 5 jaar. Conform RTiV artikel 41 lid 1 sub i.
- De middelen die zijn gemoeid met de beleggingen, gedurende de looptijd van de belegging, zijn niet nodig om te voldoen aan lopende financiële verplichtingen (zoals blijkend uit de kasstroomprognose). Conform RTiV artikel 41 lid 1 sub j.
- De beleggingen worden zoveel mogelijk aangehouden tot de bij aanvang van de belegging vastgestelde looptijd. Conform RTiV artikel 41 lid 1 sub k.
- LWW en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A gaan geen beleggingsovereenkomsten met toezicht belemmerende clausules aan. Conform RTiV artikel 41 lid 1 sub l.
- LWW en de verbonden ondernemingen genoemd in bijlage A, waarvan de beleggingsportefeuille op 1 juli 2015 voldoet en daarom geen plan van aanpak heeft opgesteld dat is gericht op het zo spoedig mogelijk beëindigen van die beleggingen. Conform RTiV artikel 41 lid 2.

Met betrekking tot het verstrekken van collegiale leningen gelden de volgende aanvullende bepalingen:

- De looptijd van de collegiale lening bedraagt maximaal 5 jaar, conform RTiV artikel 40a sub a.
- De rente van de collegiale lening is niet hoger dan het geldende spottarief inzake het actuele rentemaximum van het WSW bij een looptijd tot en met 5 jaar, conform RTiV artikel 40a sub b.
- De gebruikte leningsovereenkomst bij een collegiale lening is conform de bijlage bij de in RTiV opgenomen modelovereenkomst, conform RTiV artikel 40a sub c.
- Collegiale leningen worden uitsluitend verstrekt uit middelen die zijn ondergebracht in de daeb-tak, conform RTiV artikel 40a sub d.
- Over het verstrekken van collegiale leningen wordt verantwoording afgelegd in het jaarverslag, conform RTiV artikel 40a sub e.

Bijlage A

Lijst van dochtermaatschappijen van Lek en Waard Wonen en verbonden ondernemingen waarvan Lek en waard Wonen de Directeur-bestuurder kan benoemen of ontslaan.

n.v.t.